

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Kołodziejcki

SSN Anna Dziergawka

w sprawie **A. G.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 24 stycznia 2024 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji wniesionej przez prokuratora,

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku

z dnia 26 maja 2023 r., sygn. akt VI Ka 257/22

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Miastku

z dnia 14 listopada 2017 r., sygn. akt II K 365/16

uchyla zaskarżony wyrok w zakresie, w jakim nie zawiera rozstrzygnięcia co do punktu 5 wyroku Sądu Rejonowego w Miastku, w którym orzeczono o obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. i w tej części sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Słupsku do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

[PGW]

UZASADNIENIE

A. G. został oskarżony o to, że:

1. w okresie od 1 sierpnia 2016 r. do 16 września 2016 r. w [...], na ulicy [...] z mieszkania dokonał zaboru w celu przywłaszczenia złotej biżuterii w postaci zawieszki w kształcie koniczyny, obrączki, pierścionka z oczkiem koloru różowego, bransoletki na rękę, łańcuszka z zawieszką z wizerunkiem Matki Boskiej i zawieszki w kształcie serca na szkodę B. R. o łącznej wartości 1850 zł, przy czym czynu tego dopuścił się będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie VII K [...] na karę roku pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne określone w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., którą odbył w okresie od 13 maja 2013 r. do 13 maja 2014 r., tj. o popełnienie przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.
2. w okresie od 1 sierpnia 2016 r. do 16 września 2016 r. dokonał włamania przy użyciu oryginalnego klucza do mieszkania znajdującego się w [...] przy ulicy [...], a następnie dokonał z tego mieszkania zaboru w celu przywłaszczenia złotej biżuterii w postaci sygnetu, pierścionka, trzech obrączek, dwóch łańcuszków, wisiorka w postaci złotego serduszka, dwóch klipsów i oczka do pierścionka wykonanego z ametystu o łącznej wartości 5000 zł na szkodę B. S., przy czym czynu tego dopuścił się będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie VII K [...] na karę roku pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne określone w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., którą odbył w okresie od 13 maja 2013 r. do 13 maja 2014 r., tj. o popełnienie przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.
3. w okresie od 1 sierpnia 2016 r. do września 2016 r. w [...] w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził B. R. do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem, poprzez wprowadzenie jej w błąd, co do zamiaru sprzedaży 116 monet okolicznościowych i co do zamiaru przekazania na jej rzecz pieniędzy pochodzących ze sprzedaży tychże monet, czym doprowadził ww. pokrzywdzoną do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem polegającego na wydaniu ww. monet, czym spowodował szkodę w wysokości 600 zł, przy czym czynu tego dopuścił się będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie VII K [...] na karę roku pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne określone w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., którą odbył w okresie od 13 maja 2013 r. do 13 maja 2014 r., tj. o popełnienie przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Miastku wyrokiem z 14 listopada 2017 r., sygn. akt II K 365/16, w pkt.:

1. uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynu opisanego w pkt. II oskarżenia;
2. uznał oskarżonego za winnego popełnienia czynu opisanego w pkt. I oskarżenia, tj. przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
3. uznał oskarżonego za winnego tego, że w okresie od sierpnia 2016 r. do 16 września 2016 r. w [...] przywłaszczył powierzone mu 116 monet okolicznościowych o łącznej wartości 600 zł czym działał na szkodę B. R., przy czym czynu tego dopuścił się będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie VII K [...] na karę roku pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne określone w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., którą odbył w okresie od 13 maja 2013 r. do 13 maja 2014 r, tj. przestępstwo z art. 284 § 2 kk w zw. z art. 64 §1 k.k., za który wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
4. na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce orzeczonych kar jednostkowych pozbawienia wolności orzekł wobec oskarżonego karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności;
5. na mocy art. 46 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwami przez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej B. R. 2450 zł;
6. zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł oskarżony, który nie zgodził się z treścią wydanego wobec niego rozstrzygnięcia i wniósł o zmianę orzeczenia oraz o całkowite umorzenie lub uniewinnienie w tej sprawie.

Sąd Okręgowy w Słupsku wyrokiem z 5 kwietnia 2018 r., sygn. akt VI Ka 55/18 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu I instancji, rozstrzygając o kosztach postępowania odwoławczego.

Od tego wyroku kasację wniósł Prokurator Generalny, który zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., polegające na dokonaniu wadliwej kontroli odwoławczej orzeczenia Sądu I instancji przez nienależyte rozpoznanie apelacji wniesionej przez niebędącego podmiotem fachowym oskarżonego, kwestionującego w środku odwoławczym przeprowadzoną przez Sąd *meriti* ocenę materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło do utrzymania w mocy wadliwego, gdyż zapadłego z rażącym naruszeniem art. 7 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. i art. 410 k.p.k. orzeczenia Sądu Rejonowego, który w następstwie dokonania dowolnej oceny zeznań pokrzywdzonej i wyjaśnień A. G. oraz niewyjaśnienia wynikających również z pozostałego materiału dowodowego istotnych wątpliwości w

zakresie wartości przywłaszczonych przez oskarżonego monet niesłusznie przyjął, iż wynosi ona 600 zł, podczas gdy prawidłowa ocena wymienionych dowodów wskazująca również na potrzebę uzupełnienia materiału dowodowego, winna prowadzić do wniosku o wadliwość tej konstatacji.

Sąd Najwyższy wyrokiem z 14 czerwca 2022 r., sygn. akt III KK 350/21, uchylił wyrok Sądu Okręgowego w zaskarżonej części, tj. w zakresie utrzymującym w mocy rozstrzygnięcia Sądu I instancji z pkt 3-5 i w tej części przekazał sprawę do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Okręgowy w Słupsku, po ponownym rozpoznaniu tej sprawy, wyrokiem z 26 maja 2023 r., sygn. akt VI Ka 257/22:

1. zmienił zaskarżony wyrok i uniewinnił A. G. od popełnienia czynu przypisanego mu w pkt. 3 wyroku z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.
2. kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Kasację od tego wyroku wniósł Prokurator Rejonowy w Miastku, który zaskarżając to orzeczenie w części na korzyść A. G., tj. „w zakresie w jakim *de facto* utrzymano w mocy pkt 5 wyroku Sądu Rejonowego w Miastku”, zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. polegające na zaniechaniu dokonania wszechstronnej i właściwej kontroli rozstrzygnięcia Sądu I Instancji oraz odniesienia się do wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów, co doprowadziło Sąd II Instancji do rażącego naruszenia prawa polegającego na niedokonaniu zmiany rozstrzygnięcia zawartego w pkt. 5 wyroku Sądu Rejonowego w Miastku z dnia 14 listopada 2017 r. wydanego w sprawie II K 365/16, a co w konsekwencji doprowadziło do rażącego naruszenia prawa materialnego tj. art. 46 § 1 k.k. i utrzymania w mocy orzeczenia o nałożeniu na oskarżonego A. G. obowiązku naprawienia szkody w łącznej kwocie 2 450 zł, do której wliczono obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przypisanym przez Sąd Rejonowy w Miastku oskarżonemu przestępstwem z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., od którego Sąd Okręgowy w Słupsku oskarżonego A. G. uniewinnił.

Wskazując na ten zarzut prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Słupsku do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna, dlatego podlegała uwzględnieniu na posiedzeniu bez udziału stron, zgodnie z art. 535 § 5 k.p.k.

Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie doszło do naruszenia wskazanych w kasacji przepisów prawa procesowego. Według art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., na sądzie odwoławczym spoczywa obowiązek dokonania rzetelnej kontroli orzeczenia sądu *meriti* w aspekcie podniesionych w apelacji zarzutów. Kontrola instancyjna, w toku której dochodzi do naruszenia przepisów prawa materialnego, w tym przepisu art. 46 § 1 k.k., w sposób oczywisty nie spełnia wskazanego wyżej kryterium sumienności, na co zasadnie zwrócił uwagę skarżący,

gdyż w takiej sytuacji nie tylko może, ale wręcz ma negatywny i istotny wpływ na treść wyroku sądu II instancji.

Sąd odwoławczy dokonując zmiany wyroku Sądu Rejonowego w Miastku i uniewinniając A. G. od zarzutu popełniania czynu opisanego w pkt. 3 tego wyroku – z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., nie dokonał jednocześnie kontroli pkt. 5 tego orzeczenia, w którym na mocy art. 46 § 1 k.k. zobowiązano oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwami przypisanymi przez Sąd I instancji w punktach 2 i 3, przez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej B. R. 2450 zł.

Należy jednocześnie stwierdzić, że stosownie do odesłania zawartego w art. 518 k.p.k., w postępowaniu kasacyjnym ma zastosowanie art. 425 § 2 k.p.k. zdanie drugie, zgodnie z którym można także zaskarżyć brak określonego rozstrzygnięcia. Nie ulega natomiast wątpliwości, że zaskarżony wyrok w ogóle nie zawiera rozstrzygnięcia co do oceny pozostałych decyzji zawartych w wyroku Sądu Rejonowego w Miastku, poza tą częścią, która została zmieniona. W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy uznał, tak jak zresztą prokurator wywodził w podniesionym w kasacji zarzucie, że zakresem zaskarżenia objęty jest brak rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego co do oceny wyroku Sądu Rejonowego w Miastku w jego punkcie 5, a więc brak wypowiedzenia się, czy co do tego punktu wyrok ten został utrzymany w mocy, zmieniony, czy też uchylony. Nie sposób natomiast uznać, że zaskarżonym wyrokiem „*de facto*”, jak to stwierdził oskarżyciel publiczny, został utrzymany wyrok Sądu Rejonowego w Miastku w pozostałym zakresie. Rzecz bowiem w tym, że pomimo, iż na skutek wcześniejszej kasacji Prokuratora Generalnego uchylony został wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z 5 kwietnia 2018 r. w zakresie, w jakim utrzymał w mocy rozstrzygnięcia zawarte w punktach 3-5 Sądu Rejonowego w Miastku, to ponownie rozpoznając sprawę w postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy dokonał zmiany tego wyroku wyłącznie w jego punkcie 3, uniewinniając oskarżonego od przypisanego mu tam czynu przez Sąd Rejonowy w Miastku.

Sąd II instancji ponownie rozpoznając sprawę nie wypowiedział się natomiast co do rozstrzygnięć zawartych w punktach 4 i 5 Sądu Rejonowego, a więc co do orzeczenia o karze łącznej oraz o łącznym w istocie, bo orzeczoną jednocześnie za dwa czyny, środkiem karnym. Co do rozstrzygnięcia zawartego w pkt. 4 wyroku Sądu Rejonowego w Miastku można stwierdzić, że utraciło swoją moc *ex lege*, gdyż finalnie oskarżony został uniewinniony z dwóch, spośród trzech postawionych mu w akcie oskarżenia zarzutów (*arg. ex art. 575 § 2 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 1 i art. 568a § 2 k.p.k.*).

Taka sytuacja nie zachodziła co do rozstrzygnięcia zawartego w pkt. 5 wyroku Sądu I instancji, podczas gdy, jak już wskazano, zawarte jest w nim rozstrzygnięcie co do środka karnego orzeczonego na podstawie art. 46 § 1 k.k., a w istocie łączne rozstrzygnięcie co do środków karnych oruczonych za dwa przypisane przez Sąd Rejonowy przestępstwa. Sąd Okręgowy ponownie rozpoznając sprawę w postępowaniu odwoławczym nie wypowiedział się natomiast w zaskarżonym wyroku w ogóle co do tego rozstrzygnięcia, a więc ani nie utrzymał go w mocy, ani nie zmienił,

ani nie uchylił, podczas gdy do orzeczenia w tej kwestii obliguje art. 437 § 1 k.p.k. W tym stanie rzeczy odczytując zakres zaskarżenia kasacją przez pryzmat podniesionego w niej zarzutu należało uznać, że prokurator zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z 26 maja 20023 r. w zakresie, w jakim nie zawarł rozstrzygnięcia co do pkt. 5 wyroku Sądu I instancji.

Stwierdzenie przez Sąd Okręgowy, iż w sprawie brak jest podstaw do przypisania A. G. popełnienia przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.(opisanego w pkt III), obligowało natomiast jednocześnie do odpowiedniej korekty zawartego w pkt 5 rozstrzygnięcia, poprzez jego zmianę i obniżenie obowiązku naprawienia szkody do kwoty 1.850 zł, wynikającej z jedyne przypisanego finalnie temu oskarżonemu przestępstwa, tj. czynu z art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 64 § 1 k.k. zawartego w pkt. 2 wyroku Sądu Rejonowego w Miastku. W pozostałej części natomiast wyrok ten podlegał utrzymaniu w mocy.

Przypomnieć należy, że wynikający z art. 46 § 1 k.k. obowiązek naprawienia szkody może być nałożony tylko w razie skazania, a skoro w zakresie czynu z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. A. G. został w postępowaniu odwoławczym uniewinniony, to tym samym nie powinien być na niego nałożony obowiązek naprawienia szkody w kwocie 600 zł, wynikającej z tego czynu.

Brak rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego w przedmiocie oceny prawidłowości orzeczenia Sądu I instancji co do środka kompensacyjnego miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, gdyż doprowadziło do rażącej obrazu prawa materialnego tj. art. 46 § 1 k.k. – orzeczono na podstawie tego przepisu o obowiązku naprawienia szkody także w zakresie, w jakim oskarżony został uniewinniony.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku. W ponownym postępowaniu odwoławczym, przeprowadzonym już w bardzo wąskim zakresie, Sąd Okręgowy w Słupsku uwzględni wskazane wyżej uwagi i rozstrzygnie co do punktu 5 wyroku Sądu Rejonowego w Miastku.

[PGW]

[ał]

